

MEMO

Datum : 26 mei 2019

Aan : Bestuurders AB Regio

Van : Kopgroep gaswinning

Onderwerp : Advies Vaststellingsbesluit 2019-2020

Aanleiding

Uiterlijk 1 oktober 2019 moet de minister van EZK zijn vaststellingsbesluit voor de gaswinning voor het gasjaar 2019-2020 nemen.

Dit keer zal, op basis van de aangepaste Mijnbouwwet, voor het eerst sprake zijn van een vaststellingsbesluit in plaats van een instemmingsbesluit. De belangrijkste wijziging is dat de minister niet meer gas dan nodig voor de leveringszekerheid zal laten winnen uit het Groningenveld. Hiervoor reikt GTS de minister een raming aan en moet NAM door middel van operationele strategieën aangeven op welke wijze de winning plaats kan vinden. GTS heeft op 1 februari 2019 zijn raming aan de minister uitgebracht en komt (bij een gemiddeld jaar) uit op een winning van 15,9 mld m³. NAM heeft vervolgens op basis van deze raming van GTS een tweetal strategieën uitgewerkt. NAM heeft deze strategieën gerapporteerd aan de minister in een tweetal rapporten: rapport Operationele Strategieën én de Hazard and Risk Assessment (HRA). De minister heeft vervolgens zijn wettelijke adviseurs, waaronder de regionale overheden, gevraagd om vóór 8 mei 2019 aan hem een advies uit te brengen over deze strategieën.

Advies uitvraag minister

De minister vraagt aan alle colleges van B&W, GS, de besturen van de waterschappen en de veiligheidsregio, die onder de werking van het Groningenveld vallen, om advies uit te brengen over de operationele strategieën van NAM voor het gasjaar 2019-2020. Specifiek verzoekt de minister te kijken welke van de voorgestelde operationele strategieën de voorkeur heeft op basis van de kennis van de regionale situatie.

Operationele strategieën NAM

De minister heeft NAM verzocht om twee verschillende operationele strategieën uit te werken, te weten:

- strategie 1 waarbij sprake is van een optimalisatie in de winning vanuit het uitgangspunt 'Grondsnelheid gewogen met bevolkingsdichtheid (Population weighted PGV)'
- strategie 2 waarbij sprake is van optimalisatie van de winning vanuit het uitgangspunt 'beperken aantal bevingen (Event Count)'

De beide strategieën kennen een gelijk productieniveau (15,9 mld m³) maar bij strategie 1 wordt er relatief meer gas gewonnen uit het oostelijk gedeelte van het gasveld en bij strategie 2 meer uit het zuidwestelijk gedeelte. Bij strategie 1 wordt het dichtbevolkte zuidwestelijk gedeelte iets meer ontzien en bij strategie 2 wordt een meer evenredige drukverdeling over het gehele veld aangehouden.

De belangrijkste conclusies uit de door NAM gemaakte analyse van de twee operationele strategieën worden hieronder gegeven:

1. *Dreiging ("hazard") en risico*

Dreiging en risico zijn twee termen die in het dagelijkse spraakgebruik vaak door elkaar worden gebruikt, maar ieder een andere betekenis hebben. De dreiging (Engels = hazard) wordt door NAM inzichtelijk gemaakt met de zogenaamde "hazard kaarten". Op deze kaarten is te zien welke maximale grondversnelling er op basis van modellering te verwachten is boven het Groningenveld. Risico is de kans maal het effect. In het risicogedeelte van de HRA wordt berekend wat het risico is dat gebouwen met mensen erin (deels) instorten.

De hazard kaarten die gemaakt zijn laten zien dat Operationele Strategie 2 (uitgangspunt beperken aantal bevingen) iets meer dreiging in het zuidwesten tot gevolg heeft in vergelijking met Operationele Strategie 1. De verschillen zijn echter klein en worden "nauwelijks significant" genoemd.

Door de hogere bevolkingsdichtheid in het zuidwestelijk deel, door onder andere de aanwezigheid van de stad Groningen, zal bij Operationele Strategie 1 (gekeken naar grondsnelheid in relatie tot bevolkingsdichtheid in het oostelijk deel) de 'bevolkingsdichtheid gewogen dreiging' lager zijn.

Een andere manier om de dreiging te duiden is door inzichtelijk te maken wat het verwachte aantal bevingen is en wat de mogelijke sterkte van de bevingen is die verwacht kunnen worden op basis van dreiging- en risicomodellen bij elk van de twee operationele strategieën. De verschillen tussen de beide strategieën worden dan ook gekwalificeerd als klein.

In de HRA 2019 (= bepalen risico) heeft NAM het verschil (= de impact) geanalyseerd van de doorgevoerde verbeteringen in de modellen t.o.v. van de HRA 2018.

Deze impactanalyse is gedaan voor het lopende kalenderjaar (!) 2019 en laat zien dat met de kennis van nu het beeld voor de risico-inschatting er anders uitziet dan in de HRA 2018 werd berekend. Op de HRA 2019 heeft SodM op 22 maart 2019 een eerste review gegeven (voor 8 mei a.s. volgt een uitgebreider advies aan de minister). Uit deze review blijkt dat er 5.000 gebouwen zijn die geen verhoogd risicoprofiel meer hebben en 3.000 nieuwe gebouwen (voornamelijk oude boerderijen) wel. Daarnaast heeft NAM een inschatting gemaakt voor het gasjaar (!) 2019/2020 (loopt van oktober tot oktober). Hierin worden echter alleen door NAM de gegevens met betrekking tot de P50 bekeken. De onzekerheidsmarge (P90) ontbreekt evenals het aantal mensen dat in de gebouwen verblijft.

1.1 *Analyse kopgroep t.a.v. dreiging en risico*

Voor het gasjaar (!) 2019/2020 weten we dus nog niet welke gebouwen volgens de HRA 2019 zouden moeten worden toegevoegd aan het versterkingsprogramma. En nog belangrijker wáár deze toevoegingen moeten plaatsvinden. Wat we wél weten is dat het om beperkte aantallen gaat. Met strategie 1 komen iets meer gebouwen in de P50 dan met strategie 2 het geval zou zijn: in 2019 16 gebouwen en in 2020 49 gebouwen.

Uit de HRA kunnen we nu al wél opmaken dat op basis van de Pmean (= P50) er regionale verschillen optreden. Voor strategie 1 ligt de nadruk van de met prioriteit te versterken woningen wat

meer in het oostelijk gedeelte van de provincie en voor strategie 2 in het zuidzuidwestelijk gedeelte van de provincie. Of dit een wezenlijk verschil is kan pas beoordeeld worden als we a) ook de P90 in beeld hebben, b) het aantal mensen dat dit risico loopt in beeld hebben (in zuidwestelijk gedeelte staat meer hoogbouw) en c) de bestaande versterkingsopgave hiervan aftrekken. Het is nodig dat de minister dit eerst inzichtelijk maakt voordat wij een onderbouwde keuze voor een van de beide strategieën kunnen maken.

2. Schade

Om inzichtelijk te maken hoeveel schade wordt verwacht door de gasproductie uit het Groningenveld, is door NAM gemodelleerd hoeveel schade, die geen invloed heeft op de veiligheid, er bij de uitvoering van de beide operationele strategieën te verwachten is. Het blijkt dat dit nagenoeg gelijk is voor de beide strategieën (verschillen < 1%). Daarnaast zijn in de berekening van NAM alleen de gebouwen met een verblijfsfunctie beoordeeld.

2.1 Analyse kopgroep t.a.v. schade

De door NAM berekende verwachting van de schade laat geen verschil zien in beide strategieën. Echter is de berekening maar op een beperkt deel van de gebouwen uitgevoerd. Onze belangrijkste waarneming nu al is dat de berekende prognose door NAM vele malen lager is dan de werkelijk gemelde schade bij de TCMG.

Conclusie kopgroep o.b.v. operationele strategieën NAM

De minister vraagt de afzonderlijke overheden om advies ten aanzien van beide strategieën. De gegevens om hier een goed onderbouwd advies over te kunnen geven ontbreken echter. We beschikken nu niet over:

- de vertaling van de HRA naar **het aantal te versterken gebouwen per gebied**. Hierdoor hebben we geen beeld hoeveel gebouwen (extra) versterkt moeten worden in iedere strategie;
- Ook hebben we geen beeld waar deze gebouwen precies in het gebied staan en in hoeverre er overlap is met de gebouwen die nu al in de lokale versterkingsplannen zijn opgenomen;
- Ook hebben we geen beeld van de maatschappelijke ontwrichting waar in beide strategieën sprake van is, hetgeen de minister op grond van het nieuwe artikel 52 d van de Mijnbouwwet ook moet meewegen.

Pas wanneer we als regio over deze gegevens beschikken hebben we de mogelijkheid om een onderbouwd advies aan de minister af te geven over de keuze tussen de strategieën.

Voorstel advies gasjaar 2019-2020

We zien dat de minister in de afgelopen periode binnen het gasdossier veel in werking heeft gezet en zowel aan de knop 'terugbrengen niveau gaswinning' als aan de knop 'versterkingsopgave en schade-afhandeling' draait. Echter lopen de versterking en de schade-afhandeling nog steeds niet naar behoren en is er nog steeds geen sprake van dat onze inwoners evenveel risico lopen als in de rest van Nederland. Daarnaast zien we dat de onrust en frustratie toeneemt en daarmee het zogenaamde subjectieve veiligheidsniveau verslechterd. De minister heeft zelf bepaald dat hij maatschappelijke ontwrichting mee moet wegen in zijn besluit voor 2019-2020. In de wetenschap dat de versterking en de schade voor het gasjaar 2019-2020 niet afdoende geregeld zullen zijn, rest de minister slechts nog verder aan de knop 'terugbrengen niveau gaswinning' te draaien ook al komt hij hiermee beneden het door GTS geprognoseerde niveau.

Vanwege de bestaande onzekerheden en het ontbreken van een voldoende onderbouwing onder de operationele strategieën van NAM wordt geadviseerd:

- het winningsniveau voor het gasjaar 2019/2020 uit het Groningenveld lager vast te stellen dan nu door GTS wordt geprognoseerd vanuit het voorzorgprincipe 'Better safe than sorry'.

Vooruitblik naar volgende jaren

Onder de gewijzigde Mijnbouwwet zal de minister de regionale overheden jaarlijks een advies vragen over de dan ingediende operationele strategieën van NAM. De minister moet immers jaarlijks een nieuw vaststellingsbesluit nemen. In dit licht en mede gelet op de ingezette afbouw van de gaswinning lijken we als Groninger overheden in de komende jaren in een andere positie terecht te komen dan in eerdere jaren. Waar we voorheen als regio 'vrij gemakkelijk' eensgezind konden adviseren worden ons nu en in de toekomst vraagstukken door de minister voorgelegd waar 'gekozen moet worden tussen risico's in bepaalde gebieden van de provincie'. Afhankelijk van de grootte van de verschillen tussen de risico's per gebied kan dit in de komende jaren mogelijk gevolgen hebben voor de uniformiteit van de advisering van de Groninger overheden. Het is belangrijk hier notie van te nemen.

Tijdpad advies

Het tijdpad om het advies 2019-2020 naar alle colleges te brengen ziet er als volgt uit:

- 26 april raamwerk advies ter bespreking in AB regio;
- 29 april raamwerk door kopgroep in route naar regionale overheden;
- 7 mei vaststelling advies in ieder college/bestuur;
- 8 mei uiterlijke verzenddatum advies door ieder college/bestuur aan EZK.

Vaststelling advies in ieder college

Evenals voorgaande jaren is het van belang dat ieder college zelf een besluit over het advies neemt en dit aan het ministerie stuurt. Het staat ieder college vrij het raamwerk voor het advies over te nemen en eventueel een eigen couleur locale aan het advies toe te voegen. Het is ook aan ieder college om te bepalen in hoeverre de eigen gemeenteraad of Staten worden betrokken bij het advies. Belangrijk is dat het advies uiterlijk 8 mei a.s. aan het ministerie wordt gezonden.

Communicatie

Bij het vorige advies in 2018 is besloten als regio een gezamenlijk persbericht op te stellen. Voorwaarde hiervoor is dat provincie en gemeenten het advies onverkort overnemen in hun colleges. Indien hiertoe wordt besloten kan door de gezamenlijke communicatieadviseurs gewerkt worden aan een persbericht dat dan op 7 mei 2019 verspreid kan worden.

Advies

1. Instemmen met het raamwerk voor het advies aan de minister op de Operationele Strategieën van NAM;
2. De kopgroep dit raamwerk verder te laten verspreiden onder de regionale overheden opdat ieder college/bestuur hierover op 7 mei een eigen besluit kan nemen;
3. Besluiten of over dit advies op 7 mei 2019 een gezamenlijk persbericht uitgebracht moet worden en dit door de communicatiegroep van de kopgroep te laten voorbereiden.